

## F. X. Richter pokrač.

Přibližně v době přechodu z Ettalu do Kemptenu, tedy kolem r. 1740, vzniklo oratorium bez titulní strany, realizátoři nazvali *Der Mensch vor Gottesgericht*, partitura nalezena v nedávné době v benediktýnském opattství Ottobeuren. Určeno pro velkopáteční rozjímání.



Lamento (Ouverture)



Effluxit tempus gratiae

V letech 1747 - 69 působil v Mannheimu. Nastoupil tam jako zpěvák-basista a snad i jako sekundista. J. V. Stamic byl za kmotra jeho synovi, Richter zase Stamicově dceři.

V Mannheimu Richter skládal především symfonie a koncerty. Jako všichni hudebníci u dvora, měl i on naturální byt zdarma a ještě k tomu slušný plat. Sociální výhodou mannheimských hudebníků byla poloviční penze při odchodu z kapely. Po r. 1760 dostal titul Musicien et compositeur de la chambre de S. A. S. Electoral.

Symphonie č. 29 in g moll, 1. věta: Adagio-Allegro molto 📢

Smyphonie č. 52, D-dur, 2. věta (a moll)

Sinfonie publikované v Paříži 1744: Sinfonia a Quattro in G dur, 3. věta: Allegro 📢

Číslování symfonií není chronologické, u řady z nich nevíme datum vzniku. Jsou většinou třívěté, i z pozdního období.

V r. 1769 opustil Mannheim a nastoupil na místo kapelníka ve strasbourgské katedrále.

Chrámová kapela měla 50 členů a byla největší po královské kapele v Paříži. Kromě kapelnické funkce v katedrále byl Richter také ředitelem dvorní hudby a dirigentem městské hudby. Tam jeho skladatelská tvorba vyvrcholila.

V r. 1778 navštívil Richtera W. A. Mozart na své cestě do Paříže.



Jeho skladby jsou na jedné straně tvořeny barokními kompozičními technikami (kontrapunktická místa), na straně druhé mají klasicistní charakter vycházející především z galantního stylu.

Do mannheimského období spadají převážně světské skladby (69 symfonií, 6 klavírních koncertů, 6 smyčcových kvartetů, nástrojové sonáty, triové sonáty ad.), v r. 1748 také oratorium **La deposizione dalla croce** (Snímání z kříže).

Ve Strasbourgu skládal hlavně církevní skladby, mj. 30 mší. Forkel 1782: „Je to dobrý kontrapunktista a skladatel chrámové hudby“.

Napsal rovněž teoretický spis **Harmonische Belehrungen oder gründliche Anweisung zu der musikalischen Ton-Kunst oder regulären Composition** (Harmonická poučení aneb základní pokyny k hudebnímu umění a správné skladbě). Vyšlo ve zkrácené podobě v Paříži (1804).

**První generace mannheimské školy: J. V. Stamic, F. X. Richter, Anton Fils** (Filtz, narozen v Bavorsku, 1733 - 1760), **Jiří Čart**, též Georg Czart aj. (1708 - 1774), skladatel a houslista, přítel F. Bendy a rodák z Hochtanova, nyní Vysoká u Havl. Brodu, a **Ignaz Holzbauer** (1711 - 1783).

**Druhá generace: Stamicovi žáci – Johann Christian Cannabich** (1731 - 1798), který vedl mannheimský orchestr po Stamicovi a učil se rovněž u **Jomelliho** v Římě, několikrát se setkal s Mozartem, který jej velmi oceňoval.

Dále **Franz Ignaz Beck** (1734-1809), **Carl Stamitz** (1745-1781, 1762-70 v mannheimském orchestru, od 1770 v Paříži a na četných cestách po Evropě), jehož tvorba je relativně často nahrávána, a **Anton Stamitz** (1750- ?, 1772-89 v královské kapele ve Versailles)



Christian  
Cannabich



*Charles Stamitz.  
v. 22 Jan: 1789.*


# Giovanni Battista Sammartini (1700/01-1775)

- sedmé z osmi dětí francouzského emigranta a hoboisty Alexise Saint-Martina a Girolamy de Federici
  - skladatel **chrámové hudby, oper, serenat** pro představitele vládnoucího habsburského dómu i místní šlechty a **symfonií**
  - od 30. let 18. století se stal známým i **mimo hranice Itálie**.
  - byl činný v řadě kostelů jako *maestro di capella*, vynikající varhaník.
  - později řídil produkce v různých šlechtických domech, stal se jedním ze zakládajících členů filharmonické společnosti v Miláně (velká obliba orchestrální hudby)
  - ačkoliv se nikdy nevzdálil daleko od Milána, přišel do styku s mnoha významnými skladateli včetně **J. Ch. Bacha, Mozarta, Boccheriniho a Glucka**; ten byl v letech 1737 až 1741 jeho žákem.
- Symfonie A dur, J-C 65, 1.věta: Vivace**



Často je zaměňován se svým starším bratrem Giuseppem (†1750 v Londýně), jenž byl podobně plodným skladatelem a jeho jméno má stejné iniciály. Podle nekrologu byl považován za nejlepšího hobojistu v celé Evropě. V Londýně začal působit ve 20. letech. Doprovázel Farinelliho v Porporově opeře *Polifemo*, jak nás informuje Burney, a vystupoval v Händelových operách.

Skladby Giovanniho Battisty Sammartiniho jsou označovány buď opusovými čísly která dostaly za jeho života nebo **čísla J-C podle Jenkins-Churginova katalogu.**

**Symfonie c-moll J-C 9, 2. věta: Affetuoso** 

Komponoval třívěté symfonie, známé a **vydávané tiskem v Paříži a Londýně**, jeho hudba známa i **ve Vídni** díky hraběti Harrachovi (guvernér Lombardie 1747-50) a rovněž **v Praze**. Financován některými šlechtickými rody z habsburské monarchie, mnoho jeho symfonií dochováno ve valdštejnské sbírce v Doksech.

Vliv Vivaldiho koncertů.

Myslivečkův údajný výrok při poslechu Sammartiniho symfonií: „*Našel jsem otce Haydnova stylu!*“

Symfonie vychází z **galantního stylu**. Některé první věty krátké. Pokud jsou delší, vyskytují se tam **prvky sonátové formy** – kontrastní témata, provedení i repríza. **Druhé a třetí věty nejčastěji v binární formě (používané často v baroku - AA', tóninově T-D, D-T)**. Raný typ symfonií **v triové sazbě** (bez violy).

**Pomalé věty – lyrický** typ odvozený z formy koncertu, nejčastěji **2/4 Andante**. Harmonicky bohaté, často nejvíce ceněné.

Ve středních a pozdních symfoniích vedle smyčců **dvě horny nebo trubky**, hobojoová sóla, od sebe se **odděluje part violoncella a kontrabasu**. V pozdních symfoniích imitační práce, připomínají značně Mozartův styl.

Symfonie ze všech období rytmicky i melodicky velmi pestré.

**Jeho hudba hraje zásadní roli při formování klasicismu, spřízněnost i s pocitovým stylem.**



**Ouverture g-moll, 3. věta: Allegro** – „předbíhá“ Sturm und Drang o více než 20 let.

# Frühe Wiener Schule – raná vídeňská škola??

## **Matthias Georg Monn (též Mann) – 1717-1750**

- Narodil se i zemřel ve Vídni, brzká smrt ve 33 letech na plicní chorobu
- Víme o něm velmi málo; působil jako varhaník na různých místech, např. v Klosterneuburgu nedaleko Vídně
- Později v hornorakouském klášteře Melk a konečně v Karlskirche ve Vídni
- Známe díla ze 30. let; pod výrazným italským vlivem (Sammartini?) komponoval koncerty, sonáty, symfonie, jeho tvorba bývá jmenována jako pendant tvorby Stamitzovy
- Obraz Monna jako průkopníka tzv. předklasické symfonie je nutno spíše považovat za konstrukt Adlera a dalších muzikologů počátku 20. století, bude nutno podrobit novému zkoumání

## **Symfonie G dur, 1.věta: Allegro**





## **Georg Christoph Anton Wagenseil (1715-1777)**

Rovněž se narodil i zemřel ve Vídni, též na plicní chorobu

Studoval u **J. J. Fuxe**, komponoval pro **dvůr**

Část svého života působil jako **varhaník a učitel hry na cembalo**, učil mj. Josefa Antonína **Štěpána**, ale také **Marii Antoinettu**

Kromě instrumentálních děl (**komorní hudba, sinfonie, koncerty**) se věnoval také **opeře**.

Spolu s **Monnem** a event. **Karlem Dittersem von Dittersdorf** je (v zásadě chybně) označován za reprezentanta rané vídeňské školy.

Jeho symfonická tvorba bývá označována jako blízká ranému Haydnovi, což není zcela pravda – spíše se **blíží Haydnovým symfoniím ze středního období** – a je dávána opět do souvislosti s mannheimskou školou; jeho hudebně dramatická tvorba neprobádána.

**Symfonie E dur, op. 13, č. 3, WV 393, 1.věta: Allegro**

